

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Природничо-географічний факультет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ

Збірник статей студентів природничо-географічного факультету
МДПУ імені Богдана Хмельницького

ВИПУСК II

Мелітополь – 2019

УДК 1+55+37+9
А 43

А 43 Актуальні проблеми вітчизняної науки: Збірник статей студентів природничо-географічного факультету МДПУ імені Богдана Хмельницького. Випуск II / За ред. Л. М. Донченко, С.І. Пачева. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2019. 174 с.

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Погляд редакційної колегії збірника не завжди співпадає з позицією авторів опублікованих матеріалів. Автори повністю відповідають за стилістику, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

© Автори статей, 2019.
© Мелітопольський
державний педагогічний
університет імені Богдана
Хмельницького, 2019.

ЗМІСТ

Бессараб В.А. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ НИЖНЬОДНІСТРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ	6
Білокобила М.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	10
Блищик М., Передерій Д., Шелудько О. ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ	13
Бородіна К.О. ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА ІСПАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ЧАСИ ПРАВЛІННЯ ФІЛІПА ІІ	17
Будей П. ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	22
Гладкий Д. ІСТОРИОГРАФІЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ПОГЛЯДІВ М.ДРАГОМАНОВА	25
Горбань С., Придьма А. РОЛЬ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ З ГЕОГРАФІЇ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ	29
Григоренко М., Луконіна Ю. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	33
Донцова К.С. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГІДРОГРАФІЧНОЇ МЕРЕЖІ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	36
Ейтінгер О.С. СУЧАСНА ДИНАМІКА БЕРЕГОВОЇ ЗОНИ В РАЙОНІ АРАБАТСЬКОЇ СТІЛКИ	39
Жук Д.В. ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА У МІСТІ ВОЛНОВАХА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	44

Кафо С. В. ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ НООСФЕРНОЇ КОНЦЕПЦІЇ В. ВЕРНАДСЬКОГО ЯК СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	47
Кирєєв К.Є. МЕТОДИЧНІ ВИМОГИ ДО МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	53
Ковальчук А., Начосна В. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	57
Кожасєва А.С. ФАКТОРИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ РОЗВИТОК АБРАЗЙНО-ЗСУВНИХ БЕРЕГІВ НА ПІВНІЧНОМУ УЗБЕРЕЖЖІ АЗОВСЬКОГО МОРЯ ...	61
Козинець В.С. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ ПІВНОЧІ ТА ПІВДНЯ У 1820-Х РОКАХ	70
Кремень В.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОГРАФІЧНОГО ЗМІСТУ БАНКНОТ КРАЇН ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ	73
Младьонов І.М. ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В ДОБУ ПЕРЕБУДОВИ	76
Мусна А.С. ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ТОМАША МАСАРИКА.....	81
Мусієнко В.М. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ	84
Непша Я.Ю. СУЧАСНІ ЕКЗОГЕННІ ГЕОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	89
Оніщенко С.С. СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
Оношко А.О. ХАРАКТЕРИСТИКА АРХИЗЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРАЙОНУ	96
Передрій Д.О. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛІМАТУ КУОРТУ КИРИЛІВКА	99
Пласкальна К. ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ПРАЦІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	104

Прохорова Д. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИДАТНОСТІ РІЧОК УКРАЇНИ ДЛЯ ВОДНОГО ТУРИЗМУ	107
Сагдієва І.І., Панченко А.Ю., Передерій Д.М. СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	110
Саприкін В.В. СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ	114
Склярів Р. В. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОБЛЕМ МЕЛІТОПОЛЯ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ МІСТА	118
Галдикіна О. Р. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСТВА НА ТЕРИТОРІЇ БОЛГАРІЇ	121
Терзієв В.М. ПОЛІТИЧНА КОНФРОНТАЦІЯ МІЖ АНГЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ...	124
Устименко І.О. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕТРАДИЦІЙНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТТІ	129
Чопик Д.І. СУЧАСНИЙ СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ м. ЗАПОРІЖЖЯ	132
Шелудько О.М. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГИ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	135
Ситнеко М. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА СОЦІАЛЬНИЙ-ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН УЗБЕРЕЖЖЯ АЗОВСЬКОГО МОРЯ	140
Абраменко О., Арапан М., Тонка Н. СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ UNWTO ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ..	146
Денисенко В., Турецька А. ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ЛАНДШАФТО-ЗНАВСТВА ЯК НАУКОВОГО НАПРЯМУ	149

Дядік О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	153
Кириєнко Ц., Німич І., Боярський М. ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ГОСПОДАРСТВА У ТЕРИТОРІАЛЬНО-ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСАХ УКРАЇНИ	158
Рибалкіна К., Згоба М., Бабіцька О. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	161
Кожасва А.С. ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ ПІДЗЕМНИХ ВОД БУЧАЦЬКИХ ВІДКЛАДІВ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ДІЛЯНКИ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО МІСЬКОГО ВОДОЗАБОРУ	165
Верхова К.О. БАЛКИ ЯК ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ НИЖНЬОДНІПРОВСЬКОГО ЕКОКОРИДОРУ	170

- бібліотека ; упоряд. Н. І. Тарасова, Ю. І. Левченко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 137 с.
6. Ясь О.В. Порівняльно-історичний метод у дослідницьких практиках Михайла Драгоманова. *Український історичний журнал*. 2012. № 2. С. 133–158.
  7. Ігнат'єва А. Проблема «римського мира» в творчестві М. П. Драгоманова. *Каразінські читання (історичні науки): тези доповідей 61-ї Міжнар. наук. конференції молодих вчених (ХНУ імені В.Н. Каразіна, 25 квітня 2008 р.)*. Х.: Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2008. С. 119–121
  8. Бузескул В. П. Введение в историю Греции. Обзор источников и очерк разработки греческой истории в XIX и в начале XX в. / Вступ. ст. и общ. ред. проф. Э. Д. Фролова. СПб.: Издательский дом «Коло», 2005. С. 98-99.
  9. Литвин О. М. Історіософські погляди М. П. Драгоманова на "українське питання" в Європі в кінці XIX століття та сучасні українські інтенції. *Філософські обрії*. 2010. Вип. 23. С. 70-86.

УДК 911:371.3

РОЛЬ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ З ГЕОГРАФІЇ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Горбань С.,

Прид'яма А.,

студенти спеціальності

014.07 Середня освіта (Географія)

(науковий керівник –

к.геогр.н., доцент Левада О. М.)

Особистісно-орієнтоване навчання є гуманітарною технологією відкритого типу. На відміну від традиційного навчання, яке орієнтується в основному на когнітивну сферу та мислення, ця технологія проектується для роботи зі свідомістю людини та процесами її індивідуально-особистісного розвитку.

Метою цієї технології є розвиток особистісних структур свідомості (здатність робити вибір, рефлексія), суб'єктних якостей (автономності, самостійності, відповідальності) та індивідуальності учнів [2].

Особистісний розвиток учня є однією із найвимогливіших проблем сучасної школи. Тому сьогодні потрібно поєднувати передачу знань, умінь і навичок з особистісним розвитком учнів. [2]

Найважливішим завданням школи є розвиток талановитої молоді та виховання свідомих громадян держави. Потрібно розбудити творчі нахили в кожному учні, допомогти знайти своє покликання. Саме в школі молода людина має визначитись, яка наука її більш за все цікавить. Це не значить, що кожний сьогоднішній школяр стане вченим, частина з них не буде навчатися у вузі, але в будь-якій сфері потрібні люди, захоплені своєю справою, шукачі та творці.

Виникненню захопленості, творчого відношення до праці сприяють інтереси школяра, викликані до життя та розвинуті на уроках учителем. «... Усе те, за що людина бореться, пов'язане з його інтересом...» [3].

Зробити навчальну роботу наскільки можливо цікавою для учня і в той же час не перетворити цю роботу в забаву одне з важливих і складних завдань вчителя.

Для створення емоційного настрою учнів на уроках географії існує багато шляхів: використання внутрішніх можливостей змісту предмета, розмаїтість форм і методів проведення уроку, проблемне навчання, врахування міжпредметних зв'язків, розвиток творчих здібностей учнів, використання на уроках художньої та науково-популярної літератури, зв'язок класних і позакласних занять з географії та ін.

Географія є однією з базових дисциплін в системі загальної середньої освіти. Підвищення ефективності роботи учнів на уроках в умовах реформування системи освіти є

ключовим завданням удосконалення навчально-виховного процесу.

У здійсненні відповідних завдань навчання географії, що стоять перед вчителем, вирішальне місце належить перебудові методів навчання та удосконалення основної ланки навчального процесу – уроку. Саме ця проблема є найбільш актуальною .

Метою нашого дослідження є визначення впливу нестандартних уроків та ігрових прийомів на підвищення інтересу до вивчення географії.

Основна ідея дослідження- полягає в тому, що нестандартні прийоми організації пізнавальної діяльності на уроці є потужним засобом активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів з географії, узагальнення та систематизація знань учнів, сприяє подоланню формалізму в знаннях учнів та розвитку пізнавального інтересу до предмету. Особливо місце в цьому займають дидактичні ігри.

Дидактичну гру не потрібно плутати з заняттями, на яких застосовуються елементи так званих активних методів та ігрових прийомів навчання. У грі – якісно новий рівень використання цих методів. Головна ознака гри від інших методів навчання полягає у тому, що гра – це активна діяльність учнів на уроці. У терміні “дидактична гра” підкреслюється педагогічна направленість, відображається багатогранність її застосування у процесі навчання.

Сучасна школа ставить перед собою головне завдання – це підвищення ефективності навчання та виховання учнів. Починаючи з четвертого класу, необхідно озброїти кожного учня глибокими та міцними знаннями з географії.

Теоретичне дослідження та експериментальна перевірка дозволяють зробити висновок, одним з ефективних шляхів підвищення якості знань учнів з географії є методично правильне використання нестандартних уроків.

В результаті проведеного дослідження зроблені такі висновки:

- зібраний та проаналізований обширний науково-методичний матеріал, який характеризує сучасний стан проблеми використання нестандартних уроків під час вивчення географії, як засобу підвищення якості знань з географії, розвитку здібностей учнів, подолання прогалів у знаннях;

- нестандартні уроки дозволяють урізноманітнювати форми, методи роботи, позбавитися шаблонів, створюють умови для виховання творчих здібностей школярів, розширюють функції вчителя, дають можливість враховувати специфіку певного матеріалу та індивідуальні особливості кожної дитини;

- використання нестандартних уроків забезпечується за умов оволодіння вчителем методикою їх проведення та вмілого використання таких уроків у певній системі та поєднанні з традиційними формами роботи;

- систематичне проведення нестандартних уроків допомога учням глибше, міцніше опанувати програмовий матеріал, а також сприяє розвитку творчих здібностей школярів;

- експериментально перевірена запропонована методика використання нестандартних уроків задовольняє вимоги по засвоєнню програмового матеріалу, а також прививає любов учнів до географії.

Але слід зазначити, проблема дослідження багатогранна, а тому ще залишились різні напрямки дослідження.

Список використаної літератури

1. Михайлов Г.А. Навчальні ділові ігри та комп'ютер // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 1998 №3 – с. 12-14.
2. Нестандартні уроки в школі та їх аналіз: науково-метод. посібник / Н. М. Островерхова [та ін.] ; ред. Н. М. Островерхова ; Лабораторія управління освітніми закладами Інституту педагогіки АПН України, Науково-методичний центр управління освіти Деснянської районної у м. Києві держ. адміністрації, Спеціалізована середня

загальноосвітня школа № 277 м. Києва. К. : Видавництво Харитоненка, 2003. 152 с.

3. Урок географії: від класики – до сучасних технологій / за ред. В. П. Корнеєва. Х. : Вид. група «Основа», 2006. 173 с.

УДК: 338.477.64

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Григоренко М.,

Луконіна Ю.,

*студентки IV курсу, спеціальність
014.07 Середня освіта (Географія)*

(науковий керівник –

к.геогр.н., доц. Арсененко І.А.)

Екологічний туризм як перспективний напрям наукових досліджень за останні роки помітно актуалізується та постає в центрі уваги значного кола вчених. Питання потенціалу розвитку екологічного туризму є предметом постійних дискусій як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Наукова проблематика розвитку екологічного туризму, трактування поняття екологічного туризму висвітлюється у працях О. Бейдика, О. Любіцевої, М. Біржакова, О. Дмитрука, Я. Олійника, В. Храбовченко, Р. Шарплей, Р. Картер, М. Ханей та ін.

Екологічний туризм є одним з найбільш перспективних видів туризму в Україні через значну різноманітність туристичних занять:

- розважальних (рибальство, збирання грибів, горіхів, ягід, лікарських рослин, прогулянки на човнах);
- пізнавальних (ознайомлення з культурно-історичними, етнографічними, природними об'єктами території);